

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanjati v Gorici na dom pošiljana:

Vse leta 1.40
Pol leta 0.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „opisnicah“ se plačuje za navadno tiskovno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Breh Front“, na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Cassanina.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo arhivski na „Sočo“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnika pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Defalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižja, akose oglase pri opravištvu.

Volilcem veleposestnikom!

Svojim rojakom veleposestnikom, ki bodo volili prihodnjo saboto enega zastopnika v deželni zbor goriški, priporočali smo zadnjič, naj bodo oprezni ter pripravljani na boj, ako bo treba, ker nasprotniku se ne more zaupati, če tudi na videz je miren, kakor da bi se za volitev ne brigal, a v resnici opazuje naše stopnje in čaka le priilke, da bi nas prekvapil. Danes lahko povemo svojim sorojakom, da naš sum ni bil prazen in da smo dobro sodili svoje politične nasprotnike, ki bi Slovence radi v žlici vode vtopili, ako bi mogli, ter si štejejo v veliko zaslugo, ako morejo nam nekoliko ponagajati. Nasprotniki različnih barv, ki med seboj si ne zaupajo, ki drug drugega dolžijo raznih rečij, ki so razprti v mnogih ozirih, se bratski združujejo in trdno sklepajo, kadar je treba Slovencu, zvestemu državljanu, branitelju cesarstva in avstrijske države, metati polena pod nogo. Tako se godi, kakor se nam pripoveduje, tudi gledé volitve, ki bo prihodnjo soboto. Življi, ki ne marajo niti za narodno ravnopravnost niti za mogočno domovino, zbirajo se ter skušajo na veleposestnike uplivati, da bi onemogočili ali vsaj otežili izvolitev takega poslanca, kakršnega slovenski volilci potrebujejo in zahtevajo. Nasvetujemo jim moža, ki se je neprijazno o Slovencih izrazil, o katerem se drugega ne vé nego da hrepeni više in više.

V takih okoliščinah, menimo, ni treba, da bi slovenskim veleposestnikom še posebe na srce pokladali dolžnost, katero imajo do sebe in do naroda pri bodočih volitvah. Vemo, da društvo „Sloga“ je razposlalo okrožnico vsem narodnim in onim veleposestnikom, od katerih je pričakovati, da ne bodo prezirali dobrega sveta in natančnega poduka o važnosti bodoče volitve; zato menimo, da v tej zadevi nam je nepotrebno dalje govoriti. Kdor hoče vedeti, kako stojijo reči na Goriškem, prebere naj zopet oni sestavek in vedel bo, pri čem smo. Od ene volitve in od enega poslanca odvisno je ravnotežje v deželnem zboru. Ako Slovenci izgubijo eno mesto in pustijo, da se napo'ni z možem, ki bi plesal po piščalki, na katero mu piska tuj gospodar, nam neprijazen in nasproten, ne bodo jim mogli pomagati skoro ničesa vsi ostali poslanci, kajti ne bodo imeli toliko moči in upliva, da bi zavirali kak sklep, o katerem bi bili prepričani, da bi ne bil deželi v korist, ampak v škodo.

Ker se nekateri ljudje prizadevajo, da bi se vo-

litev izvršila tako, da bi bila goriškim Slovencem izvolitev neugodna in jako nevarna, zato opominjamo gg. veleposestnike še enkrat na to, kar jim je že znano, ter jim prav toplo na srce polagoma, naj se v polnem številu udeležijo volitve ter naj zaprečijo nakane svojih nasprotnikov. Slovenski volilci so že pri mnogih prilikah, posebno pri letošnji volitvi v državni zbor, pokazali, da so možje, katere tujec spoštuje ter se jih boji. Prav radi tega niso si upali tujci s svojim kandidatom na dan, ampak snujejo na skrivnem, da bi zadnji dan naše može nepripravljene zajeli ter skušali, izneveriti jih narodu in priklopiti jih nenaravni zvezi. To našim prijateljem ne sme obveljati in na naših volilcih iz veleposestva je ležeče, da nasprotnika, ki ne miruje, zopet udarijo ter pokažejo da poznajo svojo dolžnost in da jo vejo izpolniti.

Veleposestniki, pridite vsi k volitvi ter volite osebno ali pa izročite poštenim rokam pooblastilo, ako ne morete priti. Svet naj zopet vidi, da politična in narodna zavednost nisti prazni besedi, ampak da goriški Slovenci si ž njima čast in slavo pridobivajo, ne le pri svojih rojakih ampak tudi pri nasprotnikih.

Volilci na Vas gleda dežela, od Vas pričakuje narodnega čina. Pokažite, da ste vredni njeni sinovi, da poznate njene potrebe, ter volite kandidata, o katerem sto se dogovorili, o katerem po pravici pričakujete, da se bo potegoval za Vaše pravice, za Vašo blaginjo. V polnoštevilnem zboru slovenskih veleposestnikov naj se v soboto ne sliši drugo nego ime narodnega kandidata. S tem si volilci osvete lice pred svetom; s tem daste vreden odgovor na nevredno prizadevanje svojih nasprotnikov, ki Vam ne bodo mogli odreči priznanja in hvale, ko bodo videli, da se ne daste omajati nikakemu vetru, da stojite trdni ko skala in hrast!

Družba sv. Cirila in Metoda.

Že mnogo let potegujemo se Slovenci za zboljšanje narodnega šolstva; a naši napori obradili so do zdaj le malo sadu, ker nasprotovanje od raznih strani je tako veliko, da se ne dá mahom upogniti. Namesto da bi napredovali na poti do večje omike, po kateri hrepenimo, kakor o vročih dnevih po hladivni vodi, braniti se nam je na vse strani, da to ohranimo, kar so nam dale bivše ustavoverne vlade. Zavire delajo se nam vsakovrstne; zato moramo

iskati tudi raznih potij, po katerih se moremo v bran staviti onemu prizadevanju, ki nam hoče odvzeti in zatreti, kar nam je ostalo iz preteklih časov. Med raznimi sredstvi, s katerimi se goji in povzdiguje narodno šolstvo, sloneče na pravi narodni in keršanski podlagi, so posebne važnosti razna društva, ki se snujejo v ta namen. Med mnogimi narodi in po mnogih krajih imela so šolska društva nenavadno dober in blagodejen uspeh.

Kar drugim koristi, Slovencem ne more škodovati, mislili so si mnogi ljubljanski rodoljubi ter so sestavili pravila za šolsko društvo, ki naj bi se raztezalo po vseh deželah, v katerih Slovenci zdržema prebivajo: po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Visoka dunajska vlada je to društvo postavno potrdila in že je začelo društvo svoje delovanje, najprej v Ljubljani, potem v Trstu, in nadejamo se, da kmalu se ustanovi tudi v Gorici. Ob meji slovenskih pokrajin je tako društvo najbolj potrebno, kajti tam je narodnost najbolj v nevarnosti. V središči ne pokaže se lahko resna nevarnost, ker tje priteka moč iz vsega telesa in ko so drugi udje uže omrtvili, srce še bije in daje znamenja življenja. Ob robu se pa narodno življenje in narodna zavest lahko zgubi, ko se zdi, da je srce še močno in zdravo; zato je treba pred vsem take kraje imeti pred očmi, ki so najbolj izpostavljeni tuji sili, da se jim dá o pravem času pomoč, ki jih obvaruje pogina, kajti laže je rešiti kak kraj narodnega pogina nego zbuditi ga zopet k življenju, ko ga je zadela bridka narodna smrt. V nevarnem položaji nahajajo se mnoga slovenska mesta in trgi; nevarne okoliščine nahajajo se tudi na Primorskem, in ne vemo, ali bi ne smeli prištevati takim krajem tudi Gorice iz mnogih ozirov.

Ako je torej društvo sv. Cirila in Metoda koristno in potrebno za slovenske dežele sploh, je gotovo še posebe koristno in potrebno goriški deželi, goriškemu mestu. Zato monimo, da na poziv kakega rodoljuba bi se kmalu toliko udov oglasilo, da bi se lahko ustanovila podružnica za Gorico in okolico. Vrli Čehi, naši bratje, imajo tako društvo (Osrednje šolsko matico) uže mnogo let in ne more se povedati, koliko dobrega je to društvo storilo za češke šole in kako velika je požrtvovalnost napredujočega naroda za ohranjenje in vedno večje utrjenje tega društva. Ni dvomiti, da tudi slovensko šolsko društvo sv. Cirila in Metoda bo jako blagodejno uplivalo toliko

LISTEK.

Zanimivosti iz zgodovine c. k. kmetijskega društva v Gorici.

(Nabral E. Kl.)

(Konec tega dela.)

Do leta 1766. so kmetje svobodno pasli ovce ne samo po občinskih zemljiščih, ampak po končani žetvi tudi po privatnem posestvu. Kmetijska družba pa se je mnogo potezala za to in slednjič je tudi doseгла, da je vlada tako svobodno pašo prepovedala z opominom, da sme vsak lastnik svoje ovce pasti samo na lastnih zemljiščih.

Pašniki nekterih občin, posebno štandrežki, mirnški, vertojbanski, pečanski, rupenski, ločniški, vilanovski, marjanski so bili leta 1766. še v prežalostnem stanju; niti toliko ni raslo na njih, da bi bilo zadostovalo za pašo, in ker so bile občine tako nemarne, da niso hotele ničesar storiti za zboljšanje svojega posestva, priporočala je kmetijska družba glavarstvenemu svetu (Consiglio capitale), naj jih prisili, da ima vsaka izmed njih v naslednjem letu vsaj po eno njivo občinskega zemljišča zorati in jo nasejati se semenom, koje bi priskrbelo družba. Glavarstveni svet je na to koj dal nasvetovano zapoved in sicer je zaukazal dotičnim občinam, naj na zorano občinsko zemljišče sejejo deteljo.

Leta 1765. je začel grof Anton Coronini na Tolminskem izdelovati sir po moravskem načinu.

Leta 1767. je družba priskrbela z Ruskega nekoliko rigajskega lanenega semena, ter je poskusila sejati. Ne vemo, kako se je sponesla poskušnja; dan danes se prideluje lan v naši deželi le še v nekterih viših legah na Cerkljanskem in Tolminskem.

Ker je bilo v takratni dobi občno mnenje, da se živali bolje sponesajo, kedar prihajajo iz gorkih krajev v mrzle, naprosila je družba vlado, naj jej preskrbi nekoliko jarcov s Španskega, da se uvede dotično žlahtno pleme v naše kraje. Vlada ni menda ustregla tej želji; zato pa je društvo pozneje naročilo nekoliko ovac iz južnih Tirolov in ciprškega otoka.

V prvih treh letih se je mnogo razpravljalo o tem, da bi se za strojenje kož ne rabil samo hrastov lub, ampak tudi hrastov les. Druženik dr. Torre je v seji 19. julija 1766 kazal obrazec stroja, s katerim bi se v ta namen drobnil les in je razlagal, koliko dobička bi imeli strojarji po tej znajdbi. Ker se je nekdo ponudil, da naredi tak stroj na svoj račun, sklenila je družba ponuditi 30 gld. tistemu, ki bi ga prvi dobro zložil. Ko je bil stroj napravljen, delali so dolgo časa poskušaje; strojili so kože z hrastovim lubom in lesom, primerjali te in one, zasliševali mnenje domačih in tržaških mojstrov, a slednjič je prejela družba dvorni dekret 11. febr. 1768, po katerem se je odsvetovala raba hrastovega luba in

lesu za strojenje kož, ker se na Goriškem hrastov les lahko porabi za ladja ko se stroj dobiva od drugod n. pr. s Štajerskega in z Ogrskega.

V seji dne 19. julija 1766 so gospodje sprejeli v družbo necega kovača Jakopa Benedet-a kot podvzetnega in najdenega moža posebno za izdelovanje strojev. Znašel je nov stroj, s katerim se orje, koplje in seje ob enem. Družba mu je naročila, naj izdelata stroj po predloženem obrazci in mu je v ta namen predplačala 40 zlatih z dostavkom, da dobi vrh plačila še primerno nagrado, če se njegova najdba sponese. Benedet je zložil stroj, toda ker je bil v mnogem oziru pomaupkljiv, naročila mu je družba, naj ga popravi in dopolni in v ta namen je prejel zopet 15 gld. V seji 22. novembra 1766 se je pripnul Benedet, da napravi drug stroj za oranje, s katerim se bosti orali in kopali knadu dve brazdi. Družba mu je naročila, naj napravi in predloži, obrazec. Pozneje ne beremo o Benedetu in njegovih znajdbah nič drugega več, nego da mu je družba dovolila še nekaj gld. odškodbe za stroške, ki so mu jih prizadele poskušnje. O njegovih umetnih plugih ni danes nobenega sleda več.

V seji 1. febr. 1766 je bila na dnevnem rodu spomenica, ktero je podal mlinar Josip Zanutig, da napravi v tej deželi prvo papirnico; ponudba je šla s priporočilom v cesarsko potrdbo. Kako jo je vlada rešila, o tam ni nobene vesti v družbenih zapisnikih.

Naše kmetje bi zanimalo povedati, kako kmetje

gledé radodarnosti, h kateri bo Slovenci vnelo, kolikor gledé narodne odgoje in narodnega poduka, ki se bota širila po prizadevanji takega društva.

Društvo je tako osnovano, da se lahko širi v najoddaljeneje kraje in da lahko vsakdo pristopi, ne da bi se mu radi letnega plačila bilo praveč bati. Iz društvenih pravil podajamo tu gg. čitateljem nekatere določbe.

§. 1. Družba sv. Cirila in Metoda vstanavlja se za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko (Goriško, Trst in Istro). Vodstvo in sedež ji je v Ljubljani.

§. 2. Družbe namen je vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi. V ta namen družba za slovenske otroke napravlja in vzdržuje šole in otroške vrtove ali pomaga napravljati in vzdrževati jih, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade, izdaja spise in knjige.

§. 3. Družbeni denarni pomočki so: a) Doneški družbenikov; b) darila in volila; c) z oblastvenim privoljenjem narejeni nabori; d) prihodki od napravljenih besed, zabavnih shodov, dramatičnih in drugih dopuščenih iger, beril in razlag.

§. 4. Družbeniki so: a) Pokrovitelji, ki plačajo enkrat za vselej najmanj 100 gl.; b) vstanovniki, ki plačajo enkrat za vselej 10 gl.; c) letniki, ki plačujejo po 1 gl. na leto; d) podporniki, ki plačujejo po 10 kr. na leto, in e) častni udje, ktere po navo-tu družbenega vodstva izvoli velika skupščina zaradi njihovih zaslug za družbene namene.

To društvo odlikuje se po tem, da sme ustanavljati podružnice po Slovenskem. Nekatero določbe društvenih pravil v tem oziru se glase:

§. 8. Podružnice se lahko napravijo v vsakem kraju, kjer je najmanj 20 družbenikov. Vsak družbenik mora pristopiti k eni podružnici, ktero si sam izvoli. Večja mesta se lahko razdelé na več podružnic.

§. 9. Vsaka podružnica si izvoli izmed svojih družbenikov prvomestnika, zapisnikarja in blagajnika. Ti trije so podružnično načelnštvo. Ako je treba, izbere se tudi vsakemu po eden ali več namestnikov. Če kateri njih odstopi, sme si načelnštvo za čas do prvega letnega zбора namestnika izmed družbenikov izbrati.

§. 10. Podružnično načelnštvo sprejema družbenike, pobira njih doneske in posreduje med družbeniki in družbenim vodstvom. Ono pošilja vsacega pol leta zapis pristopivših in odstopivših družbenikov in pobrane doneske družbenemu vodstvu. Temu naznanje tudi podružnične sklepe in želje in mu podaje, ako zahteva, poročila in svoje mnenje.

Osnova imenovanega društva je prav praktična; vsakemu je dana prilika, da pristopi društvu s takim enkratnim ali letnim doneskom, ki ga ne bo preveč žulil. Podružnice tega društva se lahko napravijo v vsaki vasi. Ker je potreba takega društva obče priznana in razširjena jako lahko, zato menimo, da se na Goriškem kmalu razširi in da bo krepko podpiralo doseadanje prizadevanje rodoljubov, da bi se nežni mladini podajala taka vzgoja in tak pouk, ki se edini dá opravičiti pred strogim sodnim stolom vzgojevalne vede. Zato pa kličemo slovenskim rodoljubom, naj na prvi glas, ki ga bodo slišali v tem oziru, pristopijo društvu ter naj tudi druge nagovarjajo, da bi pristopili. Gnaniti se moramo, ako hočemo kaj doseči. Novi časi zahtevajo novih sredstev.

ka pravila so veljala v naši deželi pred 120 leti o žitnej setvi. Družbeni strokovnjak, kmet Vijola, je odgovoril na vprašanje, kdaj naj se seje pšenica in kdaj drugo žito, tako-le: Pravi čas, v katerem naj se seje pšenica, je po prvem krajci septembrove lune; poprej naj se navozi na njive gnoj, ki se mora raztrositi o stari luni.

Za turšico pa je raztrositi gnoj 8. ali 10. maja in o stari luni in sejati je turšico vedno o stari luni; kdor jo seje o novi luni, ne dobi popolnega pridelka in nevarno je, da pridejo črvi v zrnje; pazi naj se, da se turšica nikdar ne seje o polni luni, ker ni upati popolnega pridelka. Viola je rekel, da govori po svojih skušnjah.

Da se žito obvaruje škode, ktero mu prizadevajo megla, rosa in morda tudi tako imenovane slane vode, nasvetoval je nekdo sredstvo, ktero so uže drugod z uspehom (?) poskušali. Dva naj nategneta vrčico čez njivo in jo držita tako visoko, da bo segala do srede klasja; s tako nategneno vrčico naj potem tečeta vsak na svoji strani od enega konca njive do drugega. Tako se otrese z rastlin škodljiva vlažnost in prežene se okuženje.

V seji dne 30. maja 1887 je zadnjikrat osebno predsedoval grof Ivan Kašpar Lanthieri. Preselivši se na Dunaj pridržal si je predsedništvo ter imenoval za svojega namestnika grofa Karola Strassoldo-a. On sam se ni nikdar več povrnil, a ostal je vendar pravi družbeni predsednik in pokrovitelj do svoje smrti in še dolgo po tem ni imela družba pravega predsednika, ampak vodili so jo podpredsedniki ali podrazvatalji.

Slovencev romanje v Prago.

(Konec.)

Ves čas našega bivanja v Pragi izkazovali so nam meščani neskončno prijaznost in gostoljubje. Že pri prihodu poslali so nam na kolodvor privatni gospodje svoje kočije in vsakemu kočijažu pridružil se je po en sokolec kot kažipot. Po gostilnah, po javnih cestah, povsod so nas prijazno vsprejemali. Odloučen je nam bil poseben odbor, da nas je vodil okoli; a zraven tega nam je na prvi namig vsak Pražan kar najradovoljnejše postregel s pojasnili, kjer smo jih potrebovali. Da celo sami so se nam ponujali za razkazovalce in tolmače. Nekega jutra že po slavnostnih dneh napotilo se nas je kakih sedem skupaj na Višehrad. Ko na ulici stojé premišljamo, po kateri strani bi jo mahnil, pristopi kar na enkrat k nam nek prijazen gospod ter se nam ljubeznjivo ponudi v tolmača in vodnika, češ da on zjutra tako nima nikakega posla. In res peljal nas je v Smichov, od tam s čolnicem čez Veltavo na Višehrad, nam tam z največjim veseljem vse razkazal, potem nam predložil, naj bi se peljali s parobrodom v Chuchle (t. j. znani Kuchelbad). In res smo šli in on nas je tudi dol spremljal, a doli pa nekemu drugemu gospodu priporočil. Tako prisrčno so ravnali z nami tudi drugi. Vsak naših je imel na ponudbo privatno brezplačno stanovanje. Nekateri nismo te ponudbe vsprejeli in se nastanili v hotelih. A glejte, kaj je naredil česki slavnostni odbor! Na tistem brez našega vedenja je plačal nam tridnevno stanovanje po nižjih cenah. Nekateri naših sopotnikov so bili tudi na obed povabljeni v privatne hiše; a g. Vojta Naprstek je pa kar vse romarje pogostil. Po ogledu njegovega obrtnega muzeja povabil nas je v svoje sobe in tam nas je iznenadil s češkimi kolači, sladčicami in z izvrstnim vinom z melnickih gor. Stregle so nam pa same ljubeznjive česke dame. In g. Vojti ni to bilo še dovolj, povabil nas je tudi še za naslednji dan. Hvala vsem za tako prijaznost in za prav slovensko gostoljubnost!

In odkod vsi ti izrazi in dokazi prijaznosti in gostoljubja? Iz čuta vzajemnosti, iz ljubezni do bratskega rodu, iz slovanskega mišljenja, ki tako krepko živi v srcih Pražanov. Da, človek mora biti vesel, navdušen, ako opazuje to narodno življenje in gibanje na Češkem, osobito v Pragi. Koliko mi tožimo zaradi železnic; glejte tam imajo vse napise česke in sprovodniki po českih postajah govore vse v českem jeziku. Tudi ravno za to, ker so Čehi, se svojim narodom ravnao vse lepše in prijazneje nego konduktarji po slovenskih postajah z našim narodom. Čehi imajo svoje gledišče, svoje šole in urade, — pri nas je vse to le na papirju. Pa tudi sami skrbé za čast svojega jezika. Pojdi po Pragi, ozglej si napise nad prodajalniciami — večina českih! Kako pa pri nas, celo v beli Ljubljani? Poslušaj govor po gostilnah, po štacunah, — povsod ti bije češčina na uho. Kako to prijetno osupne človeka, ki tega domá ni vajen. In gospe naše in gospice, kaj menite vi, se česke vaše tovarišice sramujejo slovenskega jezika? Ali se bojé v javnosti pokazati, da so českega rodu? Kaj se! Poslušal sem govor po ulicah in cestah, pazil posebno na dame, v katerem jeziku bodo govorile, in glejte čem elegantnejša je bila dama, bolj gotovo je bilo, da govori česki. Tako daleč gredó Pražani v tem oziru, da v tujščini govoriti niti ne marajo. O ko bi človek mogel naše misleče poslati vsaj za nekoliko časa v Prago v šolo, uverjen sem, da bi se jim tam ogrela duša!

A zdaj pa z Bogom, zlati grad Libuše, o j z Bogom Čeha slavni rod! Srce ni nam dalo pokoja, gor med vas nas je gualo z južnih trat, kakor tičke ko spomlad spet prievete, — saj smo vedeli, da pri vas že cvete narodna pomlad, in želeli smo gledati njena čuda. Zbralo se nas je krdele, ki vdano vam je iz sreč. In k vam hitelo je veselo čez hrib in dol sto milj hodá. Romali smo k vam iz Adrije sinje, od Save, Drave in Savinje, iz tožne Istre in od Soče bistré. Romali smo k vam kot šibkejši brat k močnejšemu, kot nesrečnejši k srečnejšemu. In kako lepo ste nas dočakali. Vidimo, da pri vas je sicer hladneje podnebje, a hladneje vaše ni sreč. In tega sreč bratovsko ljubezen uživali smo v polni meri. Razkazali ste nam svoje slave spomenike, svoje bogastvo, svojo odločnost, videli smo vaše življenje in se veselili vašega razvoja in napredka. Uživali smo vaše gostoljubje, pili smo vodo iz vaših rek in kapljico vaših vinskih trt, pili v dušo sladki glas vaše govorice in sladki glas vaših pesni! Dnevi bivanja med vami so zlati dnevi našega življenja. Najslajše spomine na vas vzeli smo sabo v domovino: in ta spomina ostane vedno mlad in zelen, kakor zelenje naših oljk in lovorov in zelenje vaših smrek. Vzeli smo sabo najlepše spomine, — o da bi bili mogli sabo vzeti tudi vašo značajnost, vstrajnost, odločnost in požrtvovalnost, da bi jo mogli vcepiti v dušo svojih slovenskih bratov in sestic ter tako svoj narod pozdigniti do tiste stopinje slave in sreče, na kateri bratski nam narod vaš že stoji!

Obvaruj Bog te zemlja česka,
Nebó ti daj svoj blagoslov,

In zraven stare slave bleska
Dodéli slave svit ti nov!

Dopisi.

Iz Podgore, 14. oktobra. — Sv. Gotarda občina, ktero je pred 6 meseci osirotila nemila smrt, doživela je včeraj po dolgej otožnosti zopet vesel dan. Z nenavadno svečanostjo sprejela je svojega novega, željno pričakovanega dušnega pastirja v osebi čast. gospoda Jožefa Goloba, rodóm Solkanca, do sedaj vikarja v Štanjelu. Kot izraz občne zadovoljnosti, da jej je podeljen tako odličén duhovnik, osvetila je Podgora svoje lice; vse je bilo v zastavah, topiči so gromeli, zvonovi veselo razglašali občno radost vernih Podgorcev, kteri so v ogromnem številu navdušenih src prihiteli spodobno pozdravit novega cerkvenega predstojnika. Tudi šolska mladina, praznično opravljena, z gospodom voditeljem in gpéno učiteljico na čelu, se je zbrala, da se spodobno pokloni dobro došlemu učniku krščanskega nauka. Ob 4¼ uri popoldne pripelje se po gosp. županu spremljan gosp. vikar, v drugem vozu pa se je peljal g. deželni poslanec And. Koejančič. Sprejem je bil ne samo sijajen, ampak ob enem tudi presrčen, da je bil gosp. slavljeneo prav ginjen velike ljubezni in občnega spoštovanja, ktere mu je verna občina o nastopu nove službe tako očitno razodevala.

Njezna deklica Marija K., stopivša iz vrste šolske mladine, podarila mu je lep šopek zvezih cvetlic. Na to se je podal čast. gospod od vseh strani iskreno pozdravljen mej zvonjenjem in gromenjem topičev kakor v slovesnem sprevodu v cerkev in od tam po opravljeni molitvi — v svoje novo stanovanje. — Soditi po prvem vtisu, še bolj pa po dobrem glasu, kteri je prišedši iz starega Štanjela vgladil novemu gospodu vikarju pot do naših src, sme se naša občina presrečno šteti, da jej je prevz. knez nadškofa modrost in blaghostnost naklonila tako izvrstnega pastirja, ktereга nam Bog živi mnoga, mnoga leta!

Politični pregled.

Nemški in nemško-avstrijski klub, katera sta nastala iz razbite levičarske stranke, nadaljujeta politiko nespravljivosti in vznemirjanja, katero sta tirala v prejšnji šestletni dobi Taaffejeve vlade pod imenom „zdrružene levece“. Dokaz temu je ponudba českich poslancev, kateri volijo 10 poslancev za Češko v delegacije. Ponudili so Nemcem štiri poslance, a Nemci so to ponudbo odločno odbili. Toliko z ozirom na prebivalstvo kakor na število poslancev na Češkem ne morejo Nemci te kronovine večjega števila delegatov zahtevati, nego so jim jih Čehi ponudili; a Nemci hočejo ali gospodovati ali nič. Ni dvoma, da oni bi niti jednega sedeža Čehom ne prepustili, ako bi imeli večino. Na Moravskem pa, kjer odločujejo veleposestniki, so Nemci Čehom prepustili jeden sedež, pa to le radi tega, ker so veleposestniki, ki niso tako strastni, tako hoteli. To pa jezi zelo ustavoverce, vsled tega jadikujejo njih glasila o nedoslednosti teh volitev. To kaže jasno, da tirajo gospodje politiko nespravljivosti; da pa tirajo tudi politiko vznemirjanja, kažeta interpelacija o zatiranju Nemcev na Češkem in njih adresni načrt.

Kakor smo že poročali, odgovori zbornica na prestolni govor s posebno adresno. Poseben odsek je naložil poslancu Zeithammerju, naj sestavi adresni načrt, ki je jako zmeren in spravljiv, a manjina ni bila s tem zadovoljna, sestaviti je dala po poslanci Sturm drug načrt, kateri jasno kaže, kaj gospodje ustavoverci hočejo. Sovrašstvo do vsega, kar ne spada v področje laži-liberalizma, neomejeno gospodarstvo liberalnih Nemcev nad vsemi drugimi strankami, v kateri namen bi se imela Galicija izbacniti iz cisaljtanskih dežel, ozka zveza z Nemčijo, je vsebina te adrese. Načrt večine pa smatra čuvstva nepremeljive zvestobe kot nezrušljivo vez, ki spaja vse narode v Avstriji, poudarja potrebo, da se ohrani mir, obljubuje, da se bodo vršile obravnave o pogodbi z Ogersko v duhu pravičnosti in primernosti z ozirom na interese Avstrije. Isto tako se bode vprašanje o podaljšanju privilegija avstro-ogerske banke vršilo z ozirom na koristi obrtuiskega in poljedelskega prebivalstva. Načrt pripoznava dolžnost, da se

okrepi obramba države ter izreka prepričanje, da pospešuje razvoj avtonomije, ne da bi se rušila celota države, najizdatneje moč države, pričakuje ravnopravnost v šolstvu, obljubuje največjo pozornost za urejenje galiških rek in onih v drugih deželah; zagotavlja, da se bode temeljito razpravljalo zakonodajstvo o poljedelstvu; upa, da se bodo gospodarske in socialne preustrojbe izvajale z ozirom na korist domače obrabe, da se uredi železniški tarifni, da se bode ozir jemal na samodelavnost avtomnih krogov pri lokalnih železnicah, da se bo štedilo v državnem gospodarstvu, da bode uprava jednostavnejša in da se obdačijo oni krogi, kateri so bili do sedaj premalo z davkom prizadeti. Konečno izraža načrt nado, da bode poslance v njih težnjah podpiralo vse prebivalstvo ter da se prepreči vse, kar bi notranji mir in prijateljsko sporazumljenje vseh državljanov brez razlike narodnosti in veroizpovedanja utegnilo motiti.

Na Ogerskem se je raznesla vest, da je položaj našega zunanjega ministra omajen, a vladni listi so se podvivali, da so to vest kot neresnično preklicali. Sicer pa si Madjari še vedno belijo glave s hrvaškimi in južnim vprašanjem. V Zagrebu je večina poslancev sicer odbila predlog, da se stavi ban v obtožni stan, a tako zvana narodna stranka začela se je krhati. Ustanovila se je nova stranka, v kateri sedi večina hrvaške aristokracije, ki je banu nasprotna in se bliža stranki škofa Strossmayerja. Večina je izključila nekoliko poslancev Starčevičeve stranke iz zbornice za 60 sej ter dovolila, da se zoper dva poslanca te stranke postopa po kazenskem potu, ker sta bana iz zbornice izbacila. Od druge strani pa so uradna glasila bana Khuona zagotavljala, da se bana živ krst ni dotaknil in uredniki listov, ki so prinesli dotična poročila, so bili zaprti, ker so poročali o oni burni seji, da je bil ban izbačen. To je res madjarska doslednost. Sabor ne bode zboroval do 27. t. m.

O bolgarskem vprašanju ni posebnih novosti. V obče se še zmirom misli, da Bolgari ostanejo zjedinjeni. — Turčija se sicer hitro oborožuje, a Bolgari so prepričani, da to ni proti njim naperjeno, temuč da hoče Turčija le varovati druge pokrajine. Vsi zastopniki velesil se zelo prizadevajo, da bi Grke in Srbe odvrnili od vojne; a zdi se, da je med kraljestvima pogodba, katera ju veže. Srbske čete se vedno bolj pomičejo proti meji in en dan ali drugi slišali bomo, da so mejo prekoračile. Tudi Grki se prav marljivo pripravljajo za vojsko; vlada misli sklicati še pred shodom zbornice vse reserve, nad 60.000 mož.

O francoskih volitvah nič novega, še le 18. t. m. bodo ožje volitve, to bode odločilni dan. Tudi o nemško-španskem vprašanju ni kaj posebnega poročati.

Domače in razne vesti.

Volilce iz velikega posestva opozarjamo na opomin, ki smo ga postavili na prvo mesto. Vsaka volitev v deželni zbor goriški je dandanes, ko se delajo Slovence, zvestim avstrijskim državljanom, vsakovrstne ovire, največje važnosti. Ako bi vladala na Primorskem dobrohotna porazumljenost med deželnimi plemenimi, šlo bi vse mirno in lepo; nikomur bi se ne bilo bati, da bi mu mogoči sosed trajno škodovali. Ali nekim krogom se je posrečilo vzbuditi in razširiti narodni prepir v deželah ob jadranskem morji, ki povziva najboljše moči, katera bi se dale porabiti v boljše, višje, blažje namene. Ta umetno izzvani in skrbno čuvani prepir je duhove razdražil, da sosed sosedu ne zaupa, da sosed sosedu srpo gleda, da se ne pazi toliko na splošno korist, kolikor na otročje nagajanje, brezkoristno besedovanje neplemenito zalezovanje, ovajanje, smešenje in trdovratno zanikanje naravnih pravic, katerih nikdo ne more po pravični poti odvzeti, katerim se nikdo ne more odreči. V takih okoliščinah je položaj narodovih zastopnikov težji nego je bil kedaj; računati morajo s posledicami splošne zdražbe, katerim se tudi pošten mož ne more popolno izogniti. Radi neznosljivega družbenega življenja na Primorskem zginito je večinom vse medsebojno zaupanje in v javnem življenju uže ni videti mirnih ljudij srednje poti, ampak vse se loči v stranke, eni na desno, drugi na levo. Naravno je, da ta podoba javnega življenja se prenaša v mialih tidi v

razne skupščine in zastope, inčda je vsakdo previden, kdor ima pri tem kaj opraviti. Ne rečemo, da deželni poslanci neslovenske narodnosti so nespravljivi, ali zaupanje je zginito zunaj zbora v javnem življenju, in zato smo v skrbi radi vzajemnega delovanja v deželni zastopi.

Vzajemno in složno delovanje sicer želimo, upamo, pričakujemo, pa vendar se moramo ob enem pripravljati in stvari tako urediti, da ne bo složno postopanje odvisno samo od dobre volje poslancev, ampak da bodo k složnemu delovanju silile tudi zunanje okoliščine. Oni, kateri želijo mir, bodo imeli večjo gotovost, da se jim želja izpolni; oni, katerim bi mir morda ne bil toliko pri srci, bodo po okoliščinah siljeni, da ne odprejo v deželno dvorano vrat prepiru, ki zunaj zbornice buči ter ljudstvo bega. Ona zunanja okoliščina, ki zagotavlja kolikor mogoče mirno in zato tudi uspešno koristno delovanje deželnega zbora, je ravnotežje poslancev na desnici in levici. Do zdaj je to ravnotežje vedno vladalo, ker 10 poslancev bilo je na slovenski strani, 10 na italijanski, tako da nobena stran ni mogla brez druge ničesa skleniti, in ta okoliščina, združena z dobro voljo deželnih poslancev, pripomogla je, da se je celo takrat mir ohranil, ko so neki krogi zahtevali in pričakovali prepir, da bi se bilo moglo reči: vidite, tak in tak je ta, tak in tak oni. To ravnotežje morajo naši veleposetniki ohraniti, da pospešijo delovanje deželnega zbora; zato morajo voliti poslanca Slovenca, in sicer odločnega, najbolje takega, katerega se nasprotniki boji. Menimo, da iz navedenih besedij je lahko spoznati, da gg. deželni poslancem ničesa ne očitamo; ako bi pa kdo tega ne mogel spoznati, tedaj povemo izrecno, da ne na podlagi delovanja deželnega zbora, ampak na podlagi sedanjega javnega življenja, ki je po hujšakah vznemirjeno in razburjeno, zahtevamo, naj se dobra volja deželnih poslancev podpira z zunanjo pomočjo, z enakim številom glasov na levi in na desni, da naš najvišji zastop v deželi ostane nepristopen onemu strastnemu narodnemu prepiru, ki buči ob jadranskih bregovih. S tega stališča je vsaka volitev v deželni zbor goriški največje važnosti. To sredstvo, katero mi nasvetujemo, je nekaterim našim nasprotnikom trn v peti in bi je radi zapredili; zato bodo priporočali, če bodo imeli kaj upanja, protinarodnega moža ali pa takega, ki ni krop ne voda, ki se dá oviti okolo prsta, kakor kdo hoče. Tako volitev naj naši veleposetniki zapredijo s tem, da se obilno udeležijo volitve in da složno glasujejo za kandidata, o katerem so se zjedini. Volilci, ostanite združeni, ne dajte se cepiti zadnji dan.

V delegacije vršile so se volitve 14. t. m. Kranjsko bode zastopal grof Hohenwart, Goriško dr. Tonkli; namestnika sta: prvemu Klun, drugemu dr. Valussi.

Duhovske zadeve. Č. g. Pavlica Jožef, novomašnik iz Rifemberga, naredil je 13. t. m. prvo strogo skušnjo (rigorosum) iz bogoslovja (cerkveno zgodovine in cerkv. prava) na dunajskem vseučilišču z odliko. Št. Rokarji, ki ga dobijo za kaplana, so lahko ponosni, da imajo še drugega doktoranda. — Č. g. Jožef Gergolet gre kot vikar (ne kot časni v.) v Štanjel.

Katoliško društvo (Circolo cattolico) imelo je danes občni zbor, pri katerem je bil izvoljen za predsednika Karol vitez Baubela, c. k. stavbeni višji svetovalec v pokoji. Natančneje poročilo prihodnjic.

Nehvaležnost je plača sveta, pravi pregovor, in težko se dobi človek, ki ne bi bil tega skušil na sebi ali na drugih, ali ki bi hotel ugovarjati proti tej resnici. Nov dokaz, da je ta pregovor resničen, dajejo nam dogodki zadnjih časov, ki so se vršili v Gorici. Takajšnji „Corriere“ in njegovi privrženci so strašansko upili proti mons. Valussiju ter zatrjevali, da ga ne potrebujejo v mestnem starešinstvu, da ne zasluži zaupanja meščanov, da nima dovolj ljubezni do mesta, ki mu je druga domovina, da ne podpira, kakor bi oni hoteli, italijanske narodnosti, da se celo so Slovenci brati, kar je očiten dokaz in zadostna pregreha, da se obsodi v politično smrt. Ta gospoda je najbrže pozabila ali pa noče vedeti, kako razumen starašina je bil mons. Valussi od začetka svojega delovanja v mestni zbornici, kako natanko mu je znano mestno gospodarstvo, kako pametne nasvete je stavljaj v posameznih odsekih ali pa tudi v javnih sejah. Če je liberalna gospoda to pozabila, naj bo; ali tega bi ne smela nikoli pozabiti, koliko je storil mons. Valussi za italijanstvo in za gospostvo liberalne gospode. Zdi se nam, da nam ne more nikdo ugovarjati, niti „Corr.“, ako rečemo, da nobena ustanova se ni toliko prizadevala za italijanski značaj goriškega mesta in da nikdo se ni toliko in tako uspešno potegoval za italijansko narodnost v Gorici nego mestni zastop. (Mi sodimo tako in smo preverjeni, da sodimo prav; ako smo pa v tem oziru na krivem potu, damo se radi podučiti.) Pomislimo le to, da mestni zastop je ustanovil celo stolico za italijansko slovnstvo

in jezik, ki bi morala biti pravi ščit italijanstvu in svitla luč, ki bi razpošiljala svoje žarke v temne glave onih, ki bi potrebovali poduka v tem oziru. Zasluga mestnega zastopa za italijanstvo v Gorici po našem mnenju ne more nikdo zanikati. Ali mi gremo dalje in pravimo, da zasluge, ki se pripisujejo v tem oziru mestnemu zastopu, in hvale, ki se poje po častnikih in kavarnah nekaterim Goričanom radi teh zaslug, gre v prvi vrsti mons. Valussiju in da on je zaslužil pohvalo, ne pa grajo in nehvaležnost liberalnih gospodov. Najslajnejše delo v prosepah italijanstva v zadnjih letih bila je imenovana stolica. Kdo jo je dovolil? Mons. Valussi. Kak širokoustni liberalci se na to nasmehe, ali to je vendar res. — Pred leti prišlo je mestno gospodarstvo v nered, tedanjši župan se je službi odpovedal, nekateri odlični starašine so izstopili, vlada je namenila starešinstvo razpustiti, čakala je le še izstopa nekaterih starašin. Med temi je bil v prvi vrsti mons. Valussi, za njem grof Coronini in drugi. Ako bi bil mons. Valussi izstopil, bi bili šli drugi za njim, starašinstvo bi bilo razpuščeno, prišel bi bil vladni komisar in potem bi se bil sistem premenil, liberalci bi se bili morali umakniti konservativcem. Ali mons. Valussi je ostal v starašinstvu, z njim je ostal grof Coronini in drugi, s tem je ostalo tudi starašinstvo, s starašinstvom prejšnji sistem, in le tako se je mogel napraviti epohalni sklep o italijanski stolici, in le tako so ostali liberalci na krmihu. Torej je res, da vse to, kar se je zadnja leta storilo za italijanstvo v Gorici, je v prvi vrsti zaslug mons. Valussija in da celo sedanja liberalna barva v starašinstvu je tam le po milosti Valussijevi. Za to velikansko zaslugo kako plačilo je dobil Valussi? Liberalni list „Corr.“ ga oštva in obra, kakor smo zgoraj omenili, in neki liberalci je roke, da mu bo žvižgal, ako ga bo videl iti v mestno sednico. Ali ni to grda nehvaležnost, katere bi se niti liberalci ne smeli krivoga storiti?

Slednjic še nekaj. „Corr.“ je rekel, da nam rad odgovori na vsako prašanje gledé Valussijevih zadev. Do zdaj nam je odgovorjal le na to, kar se mu je poljubilo; kar mu ni bilo všeč, tega ni povedal svojim čitateljem. Kar je Valussiju z mnogimi besedami očitil, in za kar je vzol besede celo iz „Istria“ na posodo, je Valussijevu prijazno in pravično postopanje proti sodržavljanom neitalijanske narodnosti. V tem oziru Valussi ne zasluži graje, ampak hvalo, kajti pravičnemu biti je krepost in dožnost. Goričani narodu, ki zgubi pojem o pravici, ki moni, da toliko sme, kolikor more. To je načelo nekaterih neizobraženih ljudstov; a plemeniti značaji se tega nikoli niso držali. — „Corr.“ je Valussiju očitil, da je bil za Proglerjev načrt. Ker je „Corr.“, kakor rečeno, obečal, da nam odgovori na prašanja, prašamo ga samo to: kateri starašine in magistratovi so bili še nekaj dni pred ono sejo, v kateri se je načrt obravnaval, enega mnenja z mons. Valussijem? Prosimo pa, naj se „Corr.“ ne zvija, ampak naj nam imena pove; potem naj nam pove, zakaj bobni proti Valussiju in zakaj drugim ničesa ne očita v tem oziru?

Za študentovsko kuhinjo so darovali drugi konferenci družbe sv. Vincencija poln. nasl. g. g. Čigon Karol, vikar v Temnici, 2 gold., Neimenovan 6 gld., dr. S. 1 gld., pf. J. 3 gld., pf. L. 1 gld., Neimenovani 1 gld., Neimenovani po I. G. 5 gld.; ranjka Marija Podgornik zapustila 20 gld. Bog plačaj! Ob enem prosi družba sv. Vincencija vse dobrotnike učenče se mladine za daljno pomoč in blagovoljno izročitev radodarnih donoskov. Tudi letos sprejema te darove uredništvo „Soče“ ali pa predsedništvo Vincencijeve družbe, Via del Teatro št. 18; Kuhinjo obiskuje sedaj uže 30 učencev in je v novih, prav primernih prostorih (nunske ulice št. 8. I. nadstr.); za nadzorstvo od 10. do 2. ure popoldne je prav dobro preskrbljeno; s 15. novembrom pa prevzamejo kuhanje in snajenje č. č. redovnice sestre svet. Križa. V omenjeni hiši, ki se je po družbi povsem najela, bode tudi dijaški konvikt, ki šteje sedaj 12 dijakov. Stariši naj se oglasijo ob nedeljah od 11.—12. ure popoldne; človekoljubim dobrotnikom pa še jedenkrat ponižno prošnjo! Za odbor: I. pl. Kleinmayr, predsednik II. konfer. Vincencijeve družbe.

V izobraževališče za učiteljice se je letos sprejelo v I. tečaj 17 slovenskih in 23 italijanskih gojenk. V II. slov. tečaju je 7, v III. 9. in v IV. tečaju 5. Slovenk. Dekliška vadnica pa je zaradi pretesnih prostorov prenapolnena, če tudi se je moral blizo nad 100 prosilkam vsprejeti odreči. Kedaj dobimo boljše prostore? Tudi deška vadnica je močno (blizo 480 učencev) obiskana. Mesto bolnega voditelja Hribarja je nameščen g. Cencič in mesto vpokojenega g. Komelja gospodična Mattioni.

Dijakov oglasilo se je v goriških srednjih šolah precejšnje število: na realki 200, na gimnaziji pa, kakor poroča neki tržaški list, celo 400. Želimo srečen uspeh vsem mladim rojakom, da bi se lepo razvitali in da bi bili kedaj možje, ki bi skrbeli za blagor svoje domovine ter delali jej čast vsak na svojem mestu. Dijake opominjamo, naj ostanejo pri knjigah ter naj se pripravljajo za bodoče življenje. Pridnost in skromnost ditihi polnoga mladnika. Le

ne sezati po prepovedanem sadu in ne se mešati v reči, ki so za odraslene. Vsak naj živi in dela po svojem stanu.

Iz okolice goriške. Dopisnik s Tolminskega v zadnji številki „Soče“ obznanjuje, da se šolsko leto ne končuje z javno preskušnjo. Rešene skušnje niso po sedanjih postavah odpravljene; odpravilo jih je ljudstvo samo. V dokaz naj navedem, da se mi je opetovano pripetilo, da sem bil sam s č. g. duhovnikom oziroma katehetom pri napovedani in v cerkvi oznanjeni preskušnji. Zeleti bi bilo, da bi se za šolo kaj več brigalo občinstvo. Učitelj.

„Corriero“ pride vse dobro, kar koli pomaga črni slovaški rod pred potpečljivimi bralci. V svoji številki od 7. t. m. se pohujšuje nad tem, da je bila potrjena volitev dalmatinskega poslanca Bulata v državnem zboru, katero je zagovarjal tudi vitez Tonkli. „Vsi pošastniki so se pohujšali,“ pravi goriški židovski junak, „nad to potrditvijo“; dosledno bi bili vsi poslanci nepošteni, ki so glasovali za njo. „Videti, da se je potrdila Bulatova volitev, vabudilo je že nevoljo,“ jadrkuje škribi grajec dalje. „O priliki ostre rasprave, vabujene o potrjenji Bulatove volitve, prišlo so na dan strahovite zvijače (orrori di cabala) in volilne spletke, ki so se godile v Dalmaciji pri zadnjih volitvah.“ V neki občini, pravi dalje, pokazalo se je bilo več glasov nego jih je imela občina dati. Proti takim strahovitostim pravi, obrnen je predlog grofa Coroninija, ki nasvetuje, naj bi se sestavilo posebno sodišče, ki bi potrjevalo volitve. List, ki govori o spletkah in zvijačah, bi moral te tudi navesti, a niti imena one občine ni navedel, kjer bi se bilo pokazalo preveč glasov, in poročilo je tako zamotano, da se mora ta zamotanost smatrati kot znak neverjetnosti, dokler stvari drugače ne pretolmači. Ker je „Corr.“ svojim čitateljem zamolčal one orrori di cabala, naznaniti jim jih moramo, da bodo znali ceniti občutljivost svojega modrijana. Dr. Bulat je voljen v kmečkih občinah, ki volijo v Spljetu, na Braču, na Lezini in na Visu (Lissa). V Spljetu prišlo je k volitvi 90, na Braču 37, na Lezini 13, vkup 140 volilcev, ki so enoglasno izbrali dr. Bulata za svojega poslanca. Na Visu bi bilo moralo priti k volitvi 17 volilcev, a dogovorili so se med sabo in vsi so izostali, dasi s. bili osebno vabljeni. Volitev bila je torej pravilna in niti Lapenna, ki je skrbel, da so se napravili protesti proti vsem drugim dalmatinskim volitvam, si ni upal oporekati proti tej volitvi. Pri vsem tem predlagal je poslanec Hackelberg v državnem zboru, naj se volitev izroči v presojo legitimacijskemu odseku, in sicer zato, ker pri prvotnih volitvah v Spljetu, kjer se je izbralo 13 volilnih mož, je bilo zavrnjenih 100 prvotnih volilcev, da niso mogli voliti. Ta zavrnitev so oni orrori, cabala in intrighi, nad katerimi se „Corr.“ pohujšuje. Ali zakaj so bili ti volilci zavrnjeni? Peteri volilci bili so otroci (dečaki), ki so imeli isto ime s svojimi umrliimi očeti; to okoliščino je italijanska stran porabala, da jih je spravila v imenik, ali kot maloletni so se morali zvrniti. Nekateri volilci so se zavrnili, ker niso mogli dokazati, da so v resnici iste osebe, na katere se je glasila izkaznica, in drugi so se zavrnili, ker niso mogli voliti; bili so po italijanski stranki ovinjeni ali tako šibkega uma, da niso mogli navesti imen volilnih mož, ampak so le rekli, da volijo z Italijani, ali da so za tega poslanca. Da se morajo taki zavrniti, je očitno. S tem pa niso Italijani ničesa trpeli, kajti slovaških glasov se je odalo v Spljetu 353, italijanskih 85. Ako se zadujim došteje še 100 zavrnjenih, je vendar vseh italijanskih glasov le 185, torej za polovico hrvaških. Namesto govoriti o slovaških strahovitostih, naj „Corr.“ svojim čitateljem pove golo resnico; čitatelji bodo potem sami sklepali, kar je treba.

Janežičeva slovnica bi se v spodnjih razredih srednjih šol silno potrebovala in ker ni v knjigo-tržtvu nobenega iztisa, bi v imenu dotične šolske mladine prosili vse domorodce, ki imajo to učno knjigo, da bi jo uredništvu v dar ali pa na posodo poslali. Marsikomu je morda opraveha, a mladini bi bila velike koristi. Pri tej priliki ob enem prosimo družbo sv. Mohora, naj ponatisne v popravljeni obliki Janežičevo neprecenljivo slovnico slovenskega jezika, o kateri je pisal učeni slovenski jezikoznanec prof. ljublj. gumn. Jožef Marn: „Reči moram, da je to slovnica, kakoršne razum Čehov, kar jaz vem, še nimajo drugi Slovani. Po tej se hočemo ravnati“ — in v resnici so sedaj, ker je Šumanova slovnica pretežka in preučena, učitelji spodnjih razredov srednjih šol v veliki stiski. — Torej nov, popravljen natis Janežiča, in vsem in vsestransko bo ustrezno.

Listnica uredništva: G. dop. iz Kozane: ne dvomimo, da bi ne bilo res, kar pravite, ali zdi se nam, da to bi ne služilo v utrjenje mira, ampak nasprotno. — iz Komna: menimo, da oni dopis, na kateri odgovarjate, ni vreden tolike časti. — iz Malega Dola: če menite, da je kom. g. učitelj nepostavno delal, obrnite se na krajni š. svet. — Kar smo izdali list en dan prej nego je bila navada, morali smo odložiti marsikatero vest, ki ni bila še pripravljena za prihodnjo številko.

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža, na velikem mestnem trgu v Ljubljani
priporoča in razpošilja s poštnim povzajem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodci in se neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bijuvanje, glavobol, krc v želodci, bitje srca, zabasanje, glieste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.

SVARILLO! Se jedenkrat nam je omeniti, da so te kapljice izpostavljene velikemu ponarejanju. Mnogo ljudi je, ki ne znajo pripravljati teh kapljic in pod imenom „Marijacejske kapljice“ izpečejavajo slednje kot ponarejene kapljice mej nevednim ljudstvom. Te kapljice zaradi svoje brezvpečnosti niso prave „Marijacejske želodčne kapljice“. Kdor torej želi pravih „Marijacejskih želodčnih kapljic“, pazi naj pri kupovanju vedno na goreno podobo Matere božje, ki je za varstveno znamenko postavno zajamčena in mora biti na vsaki steklenici.

Dobivajo se v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani, so najboljšje in, kakor mnoga zahvalna pisma potrjujejo, najkusenejše in prospesnejše kapljice zoper vse želodčne bolezni in njih nasledke.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucet 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Razpošilja se s pošto najmenj jeden tucet steklenic. Naslov: Lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

ANTON POTATZKY

V GORICI

obilna in mnogovrstna zaloga
novimberskih, galanterijskih, malih reči in igrač
na debelo in na drobno.

Največi izbor blaga za raznoščeke (havzararje), kramarje, črevljarje in krojače, potem molkov, svetih podob itd. dišav, mil itd.

Posebnost:
VRTNA SEMENA
najodličnejših plemen.

PRODAJALNICA: Gorica, via Rastello št. 7 nasproti c. k. loterijni kolekturi.

POTNIKE IN BLAGO
spravlja v

Ameriko

najbolje in najceneje
Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolowratring h. št. 9
(Najstarejša firma te vrste.)

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. št. 14,

sprejema v tisek knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peticije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaske liste, žalna pisca in vsakoršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskanic za cerkveno rabo, kakor: spričevala, račune, dnevnike, zapisnike, pregleda, razreze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za krst, birmo, zakon, smrt, velikončne liste, kakor tudi popis dia (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. ttd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkost cen.

EDINO

v največji krojačnici za moške

IGNACIJA STEINER-JA

V GORICI

nahajajo se izgotovljene v neizmerno izbero
ZA ZIMSKI ČAS

povrhne suknje za moške podobocene
z volno po gl. 10 do 40
popolna obleka za moške, lično delo po gl. 10 do 30
hlače za moške, nov kraj po gl. 3 do 10
Menschikoff za moške po gl. 14 do 26
halje Nordpel (severni tečaj) neizmernega trpoža po gl. 10 do 12
Popolna obleka za dečke in otroke, za sobo, plašči za dež nepremočljivi, čovlji za lov, vrhu tega

BOGATA ZALOGA

plaščev watherproof, dolman, sacco za gospo — za to blago odprt se je v večjo složnost gospodov odjemnikov poseben oddelek v posebnem, ločenem prostoru blizu prodajalnice.

watherproof in povrhne suknje za otroke od 2 let in več.

Blago vsake vrste za delo po meri, cene prav nizke, delo lično, stvari, ki ne dopadajo, so zmenijo brez težave.

Edina zaloga srajc, jop, izvernih svitic z volne iz imenitne tovarne v Stockolmu pod odgovornostjo prof. dr. Jägerja.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

zoper beli tok, bojaz, zoper bitje srca tor čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; z naročo in pošiljavo pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu.
Ena steklenica stane 30 novcev.

Gotov pomoček.

Vsadko dobi plačilo hitro nazaj, ako bi ostal moj gotovi

ROBORANTIUM (pomoček, da brada raste)

brez uspeha. Ima tudi gotov uspeh proti pleši, izpadanju las, luski-nasti glavi in osivljenju las. Uspeh je gotov po nekaterem drgneju. Deluje hitro. Izvirne steklenice razpošilja po 1 gl. 50 kr., steklenico za poskušnjo po 1 gl. I. Grolich v Brnu. Zalogo: v Gorici: Cristofoletti, lekar; v Trstu: Pavel Rocca, lekar v mestni palači; v Ljubljani: Ed. Mahr; v Zadru: N. Androvich.

Roborantium rabi se pogosto z uspehom tudi proti slabosti spomina in bolestiti v glavi, kar se lahko dokaže s spričevali in zahvalami.

NB. V imenovanih zalogah dobi se tudi ustna karpaska voda Grolichova, gotova pomoč zoper vsakoršno bolezen zob, neobhodno potrebna, da se ohrani njih lepota, izvrstno sredstvo, da se ohranijo in čistijo zobje, usta in lesna, sestavljena iz zdravilnih korenin moravskih Karpat; prave steklenice po 60 kr.